

СЕКЦІЯ 3. ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ЗАПОРУКА ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ СФЕРИ

УДК 368.5: 631.11

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ДЛЯ УЧАСНИКІВ АГРОСТРАХУВАННЯ

Аллахвердієва І.В., аспірантка
e-mail: irinaallahvrd2022@gmail.com

Миколаївський національний аграрний університет

Аграрна галузь лишається стратегічно важливою для України, є одним з найбільших джерел експортних надходжень. З іншого боку, аграрна галузь є традиційно високоризиковим бізнесом. Дієвим інструментом, який дозволяє зменшити фінансові втрати зумовлені несприятливими погодними умовами під час здійснення економічної діяльності в сільському господарстві, є агрострахування. Останніми роками ринок агрострахування України має позитивну динаміку: зростає кількість укладених договорів страхування, обсяг зібраних страхових премій у гривні, загальна страхова сума. Але показник питомої ваги застрахованих площ у загальному обсязі посів залишається в межах 3-5%. За таких умов не реалізуються потенційні можливості агрострахування як складника забезпечення умов сталого розвитку аграрної сфери.

Зважаючи на доцільність аграрного страхування, О. Панченко, А. Шоломій зазначають, що організація страхового захисту сільськогосподарських підприємств убезпечить їх від можливого ризику втрати посівів, врожаю, а значить і своїх доходів [1, с.119]. Таку ж думку підтримують В. Шебанін, Ю. Кормишкін. Науковці відносять агрострахування до основних складових інфраструктурного забезпечення розвитку аграрного підприємництва [2, с.9]. Наголошують, що саме страхування є одним з ефективних засобів захисту агроформувань від погодно-кліматичних ризиків, які господарства не в змозі уникнути, але негативні наслідки яких вони можуть мінімізувати шляхом вибору відповідної страхової програми. В свою чергу Л. Тулуш, О. Прокопчук переконані в тому, що ключова роль у системі агрострахування належить державі, яка повинна забезпечити умови для узгодження інтересів інших учасників системи, та відповідно, консолідацію їх зусиль [3, с.62].

В Україні, починаючи з 2001 року, українська влада зробила кілька спроб запуснути масове страхування сільгоспвиробників від ризиків загибелі їх продукції. У 2001 році було запроваджено обов'язковість страхування, у 2005-2008 роках існувала державна програма субсидованого агрострахування через здешевлення страхових платежів. Однак через брак бюджетних коштів та недосконалість законодавства уряд від програми відмовився. У 2012 році прийняли спеціальний закон «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою», що передбачав створення Аграрного страхового пулу зі страхових компаній, що змогли отримати ліцензію на страхування сільгоспвиробників. Проте і ця модель, коли

кошти державної підтримки спрямовували та розподіляли через Аграрний страховий пул, не запрацювала.

Наразі Національний банк України зробив перший крок щодо запуску системи агрострахування в рамках реалізації державних програм удосконалення державної підтримки сільгоспвиробників у 2021 році. Таким чином, регулятор затвердив вимоги щодо допуску страховиків до діяльності страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою. Оновлені підходи до державного страхування сільського господарства є частиною системи підтримки аграріїв, яка складається з кредитування, страхування, відшкодування шкоди врожаю внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, сприяння розвитку тваринництва та переробці сільськогосподарської продукції.

Міжнародний досвід засвідчує, що країни, які розглядають сільське господарство як стратегічно важливу галузь, створюють систему державної підтримки сільськогосподарського страхування. Завдяки існуванню такої системи, у США, наприклад, основні сільськогосподарські культури – пшениця, кукурудза, бавовна та соя – застраховані на 86% площ їхнього посіву, в Канаді – на 65%. У той же час, в Україні частка застрахованих площ під сільськогосподарськими культурами залишається на низькому рівні. Такий стан справ можна пояснити тим, що вітчизняні страхові компанії пропонують сільгоспвиробникам захист від обмеженого кола малоймовірних ризиків.

На даний момент в Україні традиційним сільськогосподарським страхуванням займається менше 10 страхових компаній, хоча більше 40 компаній мають ліцензії на здійснення цього виду страхування. Частка агрострахування в портфелі кожної страхової компанії досить мала і, враховуючи вартість класичного надійного захисту, без державної підтримки сподіватися на розвиток цього виду страхування не варто. За словами координатора проекту ІФС «Розвиток фінансування аграрного сектора в Європі і Центральній Азії», Андрія Заріпова, жодна страхова компанія не зможе перекрити високі ризики в агрострахуванні зібраними на цьому ринку страховими преміями без використання міжнародного перерахування [4].

Отже, потребує вдосконалення державна система агрострахування, основними питаннями якої є баланс інтересів учасників страхування, доступність страхових послуг, підвищення якості послуг, формування ефективної інфраструктури страхового ринку, розвиток системи державного контролю та нагляд за учасниками страхового ринку.

Список використаних джерел:

1. Панченко О., Шоломій А. Розвиток агрострахування в Україні: проблеми та перспективи. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2017. № 1 (9). С. 118-126.
2. Шобанін В., Кормішкін І. Страхування – як складова інфраструктурного забезпечення. *Вісник Аграрної науки Причорномор'я*, 2018. вип. 2. С. 3-10.
3. Тулуш Л.Д., Прокопчук, О.Т. Ринок агрострахування в Україні: тенденції та перспективи. *Економіка АПК*, 2018. вип. 8. С. 55-67.
4. Прокопишина О. Які компенсації дадуть на агрострахування в цьому році. URL: <https://biz.censor.net/r3310886>.